

"Nosaltres determinar

El primer ministre anglès, John Major, ens parla en aquesta entrevista de la política britànica dins l'Europa Unida, del conflicte dels Balcans i dels alemanys.

Senyor Primer Ministre, governeu una nació aïllada, mediocre i petita?

—Nosaltres no som això, no ho hem estat mai, ni ho serem mai.

—Citem l'arquebisbe de Canterbury, George Carey, que va fer un resum força pessimista de la situació actual de la Gran Bretanya.

—Sempre hem estat un país d'orientació internacional. No hi ha cap altre estat que inverteixi més diners per càpita a l'estranger. Pocs països estan tan compromesos com nosaltres en el comerç internacional.

—Tot i això, el cap espiritual de l'església anglicana creu que el foment unilateral de l'economia privada i el brusc retrocés del sector estatal han dividit la nació i han creat una classe inferior empobrida —un atac directe contra el thatcherisme i el majorisme.

—Conec molt bé l'arquebisbe. No crec que ho digui en aquest sentit. Durant aquests últims quinze anys han augmentat els ingressos nets de totes les rendes. Això no es pot distorsionar. Amb la inflació inclosa, la situació de la gent sempre millora.

—Sembla que no pas la de tothom. La pobresa creix al vostre país. Per exemple, els milers de joves sense sostre que viuen als carrers de Londres.

—No són al carrer perquè hi hagin de ser. A Londres i en altres regions hi ha prou espais on podrien allotjar-se. Però no volen; per ells és una qüestió de cultura. N'hi ha que es decideixen conscientment per una vida extravagant.

—L'estat de consciència descrit per l'arquebisbe Carey té alguna cosa a veure amb la discutida relació del Regne Unit amb Europa; que al llarg dels últims trenta-un anys ha complicat la vida de vuit primers ministres?

—No hi ha res a subtilitzar en la relació del Regne Unit amb Europa. Com qualsevol altra nació de la Comunitat, també tenim una idea pròpia del que és correcte per a l'EU. I no perquè sigui britànica, la nostra perspectiva, sinó europea.

—Ens en podríeu donar algun exemple?

—Per què m'he negat a ratificar la clàusula social del tractat de Maastricht? Perquè crec que les resolucions de la Carta fan més difícil que els parats europeus tornin a trobar feina; i

que els qui tenen un lloc de treball encara el perdin abans. Motiu? El cost dels salaris a Europa és més alt que no pas el dels nostres competidors d'ultramar, els EUA, el Japó o els països de la zona del Pacífic.

—Però a l'Europa occidental el nombre de parats s'apropa als vint milions.

—L'únic país gran on actualment la desocupació davalla és la Gran Bretanya. Això és degut, en part, al fet que nosaltres ens trobem en una altra fase del cicle econòmic. Però els nostres costos socials també són més baixos que no a la resta d'Europa. Aquí, la mà d'obra és més barata i, per tant, s'hi fan més inversions, els empresaris tenen més voluntat de contractar gent. Per això no vaig acceptar la clàusula social. Els meus arguments valen per a tot Europa, i no es tracta de cap dèria britànica d'anar posant traves a tot.

—No obstant això, actualment no fa l'efecte que el Regne Unit sigui "al cor d'Europa", com us havíeu marcat per objectiu.

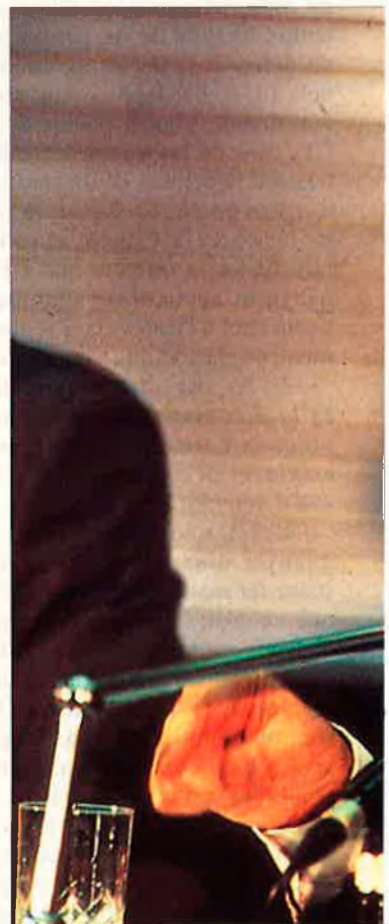
—Què significa ser al cor d'Europa? No tinc cap intenció de seguir uns corrents de moda qualssevol en l'Europa Unida, si no estic convençut que són adients. Ser al centre d'Europa significa codeterminar-ne el grau del ritme i de les innovacions.

—A quins àmbits us referiu, doncs, amb aquesta exigència?

—A l'ampliació de la Comunitat, aconseguida amb l'aliança entre Alemanya i la Gran Bretanya. Certament, també puc exigir una actitud adient pel que fa a directrius socials i al principi de subsidiaritat¹ —en això també hem reduït, amb Alemanya, les tendències centralistes—. Una quarta part de la legislació de l'EU serà derogada o reformulada. També hem defensat considerablement les nostres idees a l'hora de fixar els pressupostos europeus fins al canvi de segle.

Ser al centre de l'Europa Unida no significa voler guanyar un concurs contra els altres membres de la Comunitat sobre el grau més alt de popularitat política. Més aviat cal tenir una idea clara del que ha de passar. I, en això, nosaltres determinem, de fet, el curs d'Europa.

—Els membres del vostre partit que es mostren escèptics sobre Europa encara creuen que

em el curs d'Europa"

"Hi ha una cosa que m'estranya d'allò més: quan cal, Alemanya, França, Espanya o Itàlia defensen tot el que consideren qüestions d'interès nacional, però ningú no els culpa d'orientació antieuropea."

la veritable força del Regne Unit està en el seu aïllament de l'Europa continental.

—Això és simplement mentida. Tan sols una diminuta minoria preferiria que no fóssim dins l'EU. Una gran part dels escèptics tem que no ens deixem arrossegar dins una Europa centralista, cosa que no troben atractiva. Però l'aclaparadora majoria dels conservadors creu que la Gran Bretanya és un lloc dins d'Europa i desitja que tinguem un paper creixent en la reacció de l'Europa que naixerà en un futur pròxim. En cas que algú vulgui posar en dubte el nostre compromís, diré que el meu govern ha guanyat en aquest país més batalles per causa del tractat de Maastricht que no la resta d'Europa.

—Vós mateix heu caigut en aquest xovinisme antieuropeu movent brega amb els socis de l'EU, en el consell de ministres, per causa de la minoria de blocatge i dels drets de vet.

—De cap manera. Si la majoria qualificada fos tan desitjable per a imposar decisions, per què hi ha hagut aleshores un acord tan gran amb Alemanya i altres països de manera que el 1996 s'ha de reformar aquest sistema?

—En aquesta programada conferència dels governs es tractarà de reformes institucionals a fi que l'EU tingui capacitat de treball i de decisió.

—Nosaltres ja estem ara —sense esperar al 1996— contra un nou dret de vot majoritari. Una de les raons: la Comissió de Brussel·les, a través de l'article 118, que regula les qüestions de treball i dels sindicats, prova d'introduir la carta social per la porta del darrere.

Si al consell de ministres decidíssim d'ampliar la minoria de blocatge a vint-i-set vots sense haver-hi cap aprovació, els mesos vinents ja tindríem tot un seguit de decrets que no serien acceptables per al Parlament britànic. Jo no podia acceptar-ho, això. I no vaig aprovar-ho fins que no vam aconseguir la garantia que no hi haurà més decisions que creïn atur en aquest país.

—Si una unió creix al 33%, ni tan sols la "International Cricket Conference" —la federació central del seu esport preferit— no podria evitar un dret de vet amb les modificacions corresponents.

—Bé, per no canviar d'exemple: quan algú és membre d'un club, oi que ha de mantenir-ne les regles? Us diré una cosa que m'estranya d'allò més: quan cal, Alemanya, França, Espanya o Itàlia defensen tot el que consideren qüestions d'interès nacional, però ningú no els culpa d'orientació antieuropea.

—Curiós, oi? I com us ho expliqueu, això?

—Les raons, hauríeu de donar-les vosaltres, no jo. Ben sincerament, no accepto aquestes frases buides, que sempre que la Gran Bretanya defensa un punt de vista diferent del que és moda als altres països membres, ens portin a la picota per antieuropeus.

—Senyor Primer Ministre, també molt sincerament: al continent encara domina la impressió que la Gran Bretanya no pertany de tot cor a la Comunitat, sinó que, de fet, només està interessada en una zona millor per al lliure comerç.

—Això és fals, sempre ha estat fals. Pot ser cert per a un petit nombre de gent, però no val per a la nostra política de govern.

—Tal vegada la disputa per la minoria de blocatge també té alguna cosa a veure amb la por dels britànics de veure's lligats a una Europa dominada pels alemanys, o bé exclosos d'un nucli europeu franco-alemany.

—Tot això només són fantasies. Jo no tinc cap por —per usar la vostra paraula— de ser captiu d'una Europa Unida dominada pels alemanys. En tot un seguit de temes, les posicions

d'Alemanya i de la Gran Bretanya són instintivament les mateixes, com ara les relatives a la subsidiaritat i a l'ampliació de l'EU. En aquestes decisions tan recents, entre nosaltres hi ha hagut una unanimitat completa.

—*Londres i Bonn sembla que també comparteixin un dubte creixent sobre la unió monetària.*

—El meu escepticisme està en els efectes econòmics que són d'esperar-ne. Suposem que la unió monetària s'efectués, segons els plans, el 1997, 1998 o 1999. Si aleshores hi ha una moneda unitària i volem tenir èxit, totes les circulacions econòmiques europees han d'haver-se atansat i funcionar eficientment. Però no conec ningú que afirmi que s'aconseguirà això ni tan sols aproximadament. Per tant, no s'arribarà a cap unió monetària.

—*En conseqüència, anuncieu que la unió monetària és un infant que naixerà mort?*

—Quan negociàvem sobre Maastricht ja vaig dir que al 1999 Europa no estaria prou madura per a una moneda unitària. I no va ser cap mostra de xovinisme britànic, sinó un judici econòmic. Ara encara ho penso.

—*Creieu que ara, a Europa, és el moment de tornar a accentuar la identitat nacional?*

—Les autonomies nacionals no s'han esborrat mai. Hi ha àmbits en què es poden fusionar les reivindicacions nacionals. Per això existeix el vet com a seguretat, per a protegir els àmbits d'interès nacional, en els quals la resta de l'EU no ha d'intervenir. Així funciona tot.

—*El Regne Unit i Alemanya, hi ha més coses que les uneixen que no pas que les separen. Ara, com expliqueu el descontentament creixent dins aquesta aliança?*

—Jo no hi veig cap mena de discrepància entre governs.

—*Aleshores, tot és una invenció dels mitjans de comunicació?*

—Us referiu a l'última enquesta dels mitjans, que els britànics i els alemanys no es fien gaire els uns dels altres, oi?

—*En comparació amb els nord-americans i japonesos, també enquestats, els resultats deien que els britànics i els alemanys es tenen en menys estima.*

—Va ser una enquesta força superficial. Quan trobo alemanys i britànics junts, sempre hi domina una sensació d'igualtat en la majoria de qüestions.

—*Però no voldreu pas negar els temors del Regne Unit davant una Alemanya que decideix al centre d'Europa l'equilibri de poders?*

—Sí. En tot cas, jo no tinc aquests temors.

—*Margaret Thatcher, la seva predecessora, en tenia i d'especialment grans.*

—No puc respondre per ella. Quan es va dur a terme la reunificació alemanya, ja vaig considerar aquest canvi històricament inevitable. Nosaltres ho vam celebrar i, sens dubte, no ens

equivocàvem. El canceller Kohl no podia actuar de cap més manera, sinó forçant el procés de reunificació.

—*Si tot és goig i alegria, com expliqueu les riuades de tinta i de caricatures antialemanyes d'una part de la premsa britànica?*

—No puc parlar pels mitjans de comunicació britànics.

—*També hi ha irritació pels actes del 50è aniversari del desembarcament dels aliats a Normandia, del dia D. Al canceller Kohl, li hauria agradat de participar en un acte de reconciliació.*

—Que jo sàpiga, Helmut Kohl no ha sol·licitat mai d'afegir-se a aquestes celebracions. L'any que ve, en el 50è aniversari de l'acabament de la guerra, tothom hi serà present i hi haurà actes de reconciliació. Aleshores hi participarà Alemanya. Però aquesta decisió no és solament meva, encara s'ha de discutir amb molta gent i moltes organitzacions.

—*Aquest mes d'abril us trobeu amb el canceller Kohl. En el debat fonamental de l'EU, fixat per al 1996, també caldria cobrir la política de seguretat i militar?*

—El canceller i jo ens hem vist sovint. Les trobades són franques i disteses. Possiblement mantindrem una bona part de la nostra discussió passejant per la casa que tinc a Chequers.

—*Potser també podeu endur-se Kohl a suar a la sauna, això que tant agrada a Borís Ieltsin.*

—A Chequers no tinc cap sauna; això, malauradament no puc oferir-ho. Les nostres converses és probable que també tractin sobre quins plans té Alemanya sobre la presidència de l'EU dels segons sis mesos. Serà un tema important.

—*Kohl ja ha anunciat que treballarà molt estretament amb els francesos, que seran els seus següents en la presidència.*

—Espero que treballi estretament amb tots els membres.

—*Als Balcanes no es veuen gaires senyals d'una acció conjunta d'Europa occidental. Per què ha fallat l'EU a Bòsnia?*

—Em penso que la Comunitat ha obrat en conjunt, però l'actuació es fa sota la vigilància de les Nacions Unides.

—*De vegades —com ara en la qüestió del reconeixement d'Eslovènia i Croàcia— ha semblat que l'Europa occidental queia en les velles desconfiances de començament de segle.*

—Al principi de la repulsiva guerra civil de Bòsnia només hi havia tres opcions: no intervenir-hi i deixar els combatents simplement a lloure; la segona opció hauria significat que les democràcies occidentals frenessin la guerra a l'ex-Iugoslàvia...

—...i atacar amb tropes de combat.

—Si haguéssim volgut això, què hauria hagut de passar? Encara no s'ha guanyat mai una

"Entre la gent de tot Europa, també de la Gran Bretanya, hi ha momentàniament una irritació contra els polítics; deguda, sobretot, a la recessió, que ha durat més i ha estat pitjor que no ens pensàvem."

guerra només amb l'entrada en acció de les forces aèries. A l'Iraq també van ser les tropes de terra, les que a la fi van decidir la batalla. Allà baix, als Balcans, ens les havem amb 200.000 serbis, croats i bosnians armats, que lluiten en un terreny muntanyós. Quantes unitats de l'OTAN haurien calgut per a acabar els combats? La resposta dels militars va ser: 400.000 soldats o més.

—Potser ara. Però probablement no tants, si l'Occident hi hagués intervingut fa dos anys.

—No, no. Els càlculs ja eren per al començament de la guerra civil: 400.000 soldats. D'on s'haurien hagut de treure?

—D'Alemanya segur que no.

—D'Alemanya, no, sé prou per què. Però tampoc dels altres països. El fet és que no podem mobilitzar 400.000 soldats. Els britànics hi hem enviat tropes d'ajuda humanitària. I aquesta era la tercera opció: procurar una solució negociadora i mentretant emprendre tot allò que sigui humanament possible per a enfortir l'ajuda humanitària.

—I quin és el resultat actual d'aquesta política a Bòsnia? Els serbis han pogut assolir els seus objectius territorials i un conveni de pau que determini aquestes conquestes també sancionaria les persecucions ètniques.

—És una pregunta o un debat?

—Totes dues coses.

—Encara no sabem com s'acabarà l'assumpte. El que és clar és que les fronteres s'han de refer. Això és el que s'hauria de discutir ara. I si afirmem que hauria calgut mobilitzar tropes de combat, m'agradaria saber d'on les haviem de treure.

—Tampoc no atacaríeu, doncs, si els agressors serbis estenien els conflictes ètnics a les regions del Kosovè i Macedònia?

—Si arriba tal cosa, ja ens n'ocuparem. Però, en tot cas, ara no us revelaré pas què farem aleshores. I encara no ha arribat pas. Una de les raons és la presència d'unitats de l'ONU.

—Quin compromís en el conflicte dels Balcans espereu dels alemanys, amb les seves manilles jurídic-constitucionals i càrregues històriques?

—Els alemanys han acceptat una gran càrrega en aquesta guerra. No es poden subestimar les obligacions financeres que han assumit a través de l'acollida en massa de refugiats balcànics. Es una responsabilitat sorprenent i una col·laboració d'allò més notable.

—Senyor Primer Ministre, després de les turbulències europees, la vostra capacitat de direcció ha tornat a ser posada a prova, sobretot al seu partit mateix. Us consola que actualment la majoria dels caps de govern europeus s'encarin amb el disgust dels electors per la recessió econòmica i la fretura social?

—Sens dubte. Entre la gent de tot Europa, també de la Gran Bretanya, hi ha momentàniament una irritació contra els polítics; deguda, sobretot, a la recessió, que ha durat més i ha estat pitjor que no ens pensàvem. Després, aquesta agror ambiental encara ha empitjorat amb el nyic-nyic als Parlaments per causa de la política europea.

—Amb el canceller Kohl, ara hi teniu una cosa en comú: baix índex de popularitat. Què responeu als qui pronostiquen que no aconseguireu d'acabar l'any com a caps de govern?

—Tinc molta feina i gens de temps per a barallar-me amb aquestes coses. Però permeteu-me que recordi les darreres eleccions, quan tothom deia que no les guanyaria. Ara ja fa tres anys d'això, i també espero poder respondre aquestes preguntes d'aquí a un cert temps.

—Us agrada de dir que la política és un negoci pelut. No preferiríeu d'anar-vos-en abans que us desbanquin?

—Me n'aniré quan la gent menys s'ho pensi. Fins aleshores, encara tinc una pila de coses a fer.

—Senyor Primer Ministre, gràcies per l'entrevista.

©Der Spiegel-EL TEMPS
Traducció: Carme Gala

(¹) Segons el principi de subsidiaritat, la burocràcia de l'EU a Brussel·les només ha de tenir competències en les tasques que no poden dur a terme els estats membres per compte propi.